

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ДМИТРА МОТОРНОГО

Кафедра «Фінанси, облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри, к.е.н.,
доцент

 Іван ДЕМЧЕНКО
“01” вересня 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Облікова політика»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності
071 «Облік і оподаткування» за ОПП Облік і оподаткування
(на основі повної загальної середньої освіти та
ОКР «Молодший спеціаліст»)
факультет економіки та бізнесу

2020–2021 н.р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Облікова політика» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за ОПП Облік і оподаткування (на основі повної загальної середньої освіти та ОКР «Молодший спеціаліст»). – Мелітополь, ТДАТУ. 11 с.

Розробник: Катерина ІЛЛЯШЕНКО, к.е.н., доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри «Фінанси, облік і оподаткування»

Протокол від «01» вересня 2021 року № 1

В.о. завідувача кафедри фінансів, обліку і оподаткування

к.е.н., доц. Іван ДЕМЧЕНКО

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за ОПП Облік і оподаткування (на основі повної загальної середньої освіти та ОКР «Молодший спеціаліст»)

Протокол від «2» вересня 2021 року № 1

Голова, доц. Анна КОСТЯКОВА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 3	Галузь знань 07 «Управління та адміністрування» (шифр і назва)	за вибором студента	
Загальна кількість годин – 90 годин	Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»	Курс	Семестр
Змістових модулів - 2		4/2С курс	8/4-й
Тижневе навантаження: аудиторних занять – 2 год. самостійна робота студента – 3,6 год.	Ступінь вищої освіти «Бакалавр»	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	16 год.
		Практичні заняття	16 год.
		Самостійна робота	58 год.
		Форма контролю: диференційований залік	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу – оволодіння методикою формування облікової політики підприємства.

Завдання курсу – є надання студентам знань з основ законодавства, щодо ведення підприємницької діяльності, обліку та оподаткування, вивчення теоретичних основ формування облікової політики підприємств, застосування альтернативних способів і прийомів обліку окремих видів активів, зобов'язань, доходів, витрат і фінансових результатів, здійснення їх критичної оцінки та вибору найбільш оптимальних методів і прийомів в залежності від поставлених управлінських цілей; набуття практичних навичок щодо складання розпорядчого документу про облікову політику підприємства; розуміння впливу обраних методів обліку і оцінок, способів ведення обліку на фінансові результати діяльності підприємства, організацію бухгалтерського, управлінського обліку, контролю та обліку для цілей оподаткування на підприємстві.

Предмет курсу – вивчення основних економічних категорії облікової політики, принципи відображення результатів господарської діяльності в обліку підприємства, формування фінансової звітності та забезпечення користувачів достовірною інформацією про фінансовий стан підприємства.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

знати:

- нормативно-правові основи формування облікової політики в Україні;
- загальні засади організації процесу формування облікової політики підприємства;
- структуру бухгалтерії і документообіг за обліковою політикою підприємства;
- методiku формування облікової політики підприємства;
- організацію облікової політики підприємства щодо необоротних та оборотних активів;
- методологічну і організаційну роль звітності як невід'ємного елемента всієї системи бухгалтерського обліку;
- особливості облікової політики за об'єктами обліку та елементами фінансової звітності;
- вимоги до розкриття облікової політики.

вміти:

- розробляти облікову політику щодо об'єктів обліку та елементів фінансової звітності;
- формувати наказ з облікової політики та з організації обліку підприємства;
- самостійно формувати процедури з відображенням у фінансовому обліку активів, зобов'язань, доходів, витрат та фінансового результату за обліковою політикою підприємства;
- вільно застосовувати набуті теоретичні знання для формування облікової політики підприємства;

- складати наказ про облікову політику підприємства;
- обґрунтовувати економічну доцільність та оптимальність обраного варіанту обліку і прогнозувати наслідки прийнятого рішення;
- оцінювати вплив облікової політики на показники фінансової звітності підприємства, оцінки його фінансового стану і ділової активності.

бути ознайомленим: із законодавчою базою України з питань, що вивчаються дисципліною.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль 1. Сутність та нормативно-правове регулювання облікової політики

ТЕМА 1. ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА ЯК ЕЛЕМЕНТ СИСТЕМИ НОРМАТИВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ [4,5,6,13,33,31,37].

Сутність облікової політики. Призначення облікової політики. Законодавчо-нормативне регулювання облікової політики. Основні рівні законодавчо-нормативного регулювання облікової політики в Україні. Суб'єкти облікової політики та їх взаємодія. Об'єкти облікової політики.

ТЕМА 2. СКЛАДОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ [4,5,7,13,33,31,33].

Складові облікової політики підприємства. Елементи облікової політики. Документальне оформлення облікової політики підприємства. Система документального оформлення облікової політики. Структура документу про облікову політику підприємства. Склад документу про облікову політику підприємства. Формування облікової політики. Етапи процесу формування облікової політики підприємства. Зміни облікової політики. Зміни облікової політики підприємства згідно з НП(С)БО 6. Правильність відображення змін облікової політики в обліку та фінансовій звітності підприємства.

Змістовний модуль 2. Методичні аспекти формування облікової політики підприємства

ТЕМА 3. МЕТОДИЧНА СКЛАДОВА ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА [4,5,6,15,33,31,37].

Облікова політика підприємства щодо основних засобів та інших необоротних матеріальних активів. Елементи облікової політики щодо основних засобів. Облікова політика щодо інвестицій підприємства та нематеріальних активів. Облікова політика підприємства щодо запасів підприємства, дебіторської заборгованості та зобов'язань. Методи оцінки запасів. Елементи облікової політики щодо обліку дебіторської заборгованості. Класифікація зобов'язань. Облікова політика щодо витрат, доходів та розподілу і використання прибутку. Методи обліку витрат та калькулювання собівартості продукції. Перелік та склад витрат. Класифікація доходів за видами діяльності. Перелік та склад фінансових доходів. Облікова політика щодо власного капіталу та розрахунків з учасниками, фінансових інструментів та звітності підприємства. Методи оцінки фінансових інструментів.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість			
			годин			балів
			Лк	Пр	Срс	
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. «Сутність та нормативно-правове регулювання облікової політики»						
1, 2	Лекція 1-2	Облікова політика як елемент системи нормативного регулювання бухгалтерського обліку	4			
	Практичне заняття 1-2	Облікова політика як елемент системи нормативного регулювання бухгалтерського обліку		4		15
	Самостійна робота 1-2	Робота на навчально-інформаційному порталі			10	5
3, 4	Лекція 3-4	Складові та організаційні аспекти формування облікової політики	4			
	Практичне заняття 3-4	Складові та організаційні аспекти формування облікової політики		4		15
	Самостійна робота 3-4	Робота на навчально-інформаційному порталі			10	5
5, 6	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК 1			9	
	ПМК 1	<i>Підсумковий контроль за модуль 1</i>				10
Всього за змістовий модуль 1 – 90 год.			8	8	29	50
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. «Методичні аспекти формування облікової політики підприємства»						
12, 13	Лекція 5-6	Методична складова облікової політики підприємства	4			
	Практичне заняття 5-6	Методична складова облікової політики підприємства		4		15
	Самостійна робота 5-6	Робота на навчально-інформаційному порталі			10	5
14, 15	Лекція 7-8	Методична складова облікової політики підприємства	4			
	Практичне заняття 7-8	Методична складова облікової політики підприємства		4		15
	Самостійна робота 7-8	Робота на навчально-інформаційному порталі			10	5
16, 17	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК 2			9	
	ПМК 2	<i>Підсумковий контроль за модуль 2</i>				10
Всього за змістовний модуль 2 – 45 год.			8	8	29	50
Всього з навчальної дисципліни – 90 год.						100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ 1

1. Роль облікової політики та її вплив на фінансовий стан підприємства.
2. Облікова політика як інструмент реалізації економічної свободи підприємств в умовах ринкової економіки.
3. Вплив облікової політики на основні показники діяльності підприємства.
4. Зіставність як вимога якісної характеристики фінансової звітності та облікова політика підприємства.
5. Сучасні проблеми вибору та оптимізації облікової політики в Україні.
6. Розвиток функцій та завдань бухгалтерського обліку та їх вплив на облікову політику.
7. Відмінності мети, завдань, сутності облікової політики на різних рівнях регулювання.
8. Чим обумовлено відсутність або формальний характер внутрішніх регламентів діяльності облікової служби на багатьох підприємствах.
9. Критична характеристика внутрішніх регламентів з організації обліку та облікової політики досліджуваного підприємства.
10. Внутрішні регламенти та їх роль в формуванні облікової політики підприємства
11. Роль облікової політики та її вплив на фінансовий стан підприємства
12. Місце облікової політики в управлінні системою бухгалтерського обліку.
13. Проблеми формування ефективної облікової політики суб'єктів державного сектору.
14. Сучасний стан та проблеми адаптації до умов роботи з використанням національних стандартів бухгалтерського обліку суб'єктів державного сектору.
15. Критичний аналіз організаційних аспектів облікової політики базової бюджетної установи.
16. Елементи облікової політики, що впливають на формування показників фінансової звітності суб'єктів малого підприємництва.
17. Вплив спрощеної системи оподаткування на облікову політику суб'єктів малого підприємництва.
18. Фактори, що зумовлюють специфіку облікової політики підприємств малого бізнесу у сільському господарстві.
19. Принципові положення та методичні підходи управління документообігом при формуванні облікової політики.
20. Критичний аналіз організаційних аспектів облікової політики базового підприємства.
21. Особливості формування регламентів з організації обліку в умовах застосування автоматизованих інформаційних систем.
22. Система обліку підприємства і його облікова політика.
23. Взаємозв'язок облікової політики і системи управління

підприємством.

24. Який зв'язок між видами діяльності підприємства (основна, операційна, звичайна, фінансова, інвестиційна) та сферами діяльності підприємства?

25. Проаналізуйте переваги і недоліки підходу, за якого для цілей формування облікової політики підприємство розглядається як сукупність сфер діяльності.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

1. Особливості формування облікової політики в частині витрат та собівартості у рослинництві.
2. Особливості формування облікової політики в частині витрат та собівартості у тваринництві.
3. Особливості формування облікової політики в частині витрат та собівартості малих підприємств.
4. Взаємозв'язок обліку витрат та калькулювання собівартості продукції в контексті формування облікової політики.
5. Облікова політика як елемент управління витратами та собівартістю.
6. Цільова спрямованість облікової політики в частині соціальних витрат.
7. Напрями розвитку облікової політики в частині соціальних витрат: рівень державного регулювання та рівень суб'єкта господарювання.
8. Яким чином здійснюється визнання об'єктів основних засобів активами підприємства і який порядок дій при встановленні невідповідності об'єкта основних засобів критеріям активу?
9. Яким чином тривалість операційного циклу підприємства впливає на його облікову політику в частині основних засобів?
10. Включення якого елемента в облікову політику є умовою капіталізації фінансових витрат на сплату відсотків за користування кредитом, що залучений для придбання (виготовлення) основних засобів?
11. Порівняйте вплив на фінансовий результат підприємства застосування прямолінійного та одного з прискорених методів нарахування амортизації. Обґрунтуйте критерії доцільності використання кожного з порівняних методів нарахування амортизації.
12. Який метод нарахування амортизації доцільно використовувати для виробничого обладнання – лінії фасування готової продукції для олійно-жирового виробництва – з сезонним характером експлуатації? Відповідь обґрунтуйте.
13. Які фахівці мають приймати участь у розробленні положень розпорядчого документу з облікової політики в частині основних засобів?
14. В обліковій практиці переважної більшості підприємств ліквідаційна

вартість об'єктів основних засобів визнається на нульовому рівні. Чи суперечить такий підхід чинним нормам П(С)БО? Які причини та наслідки такої практики?

15. Яким чином можна обґрунтувати встановлений рівень ліквідаційної вартості?

16. Необхідність обґрунтування облікової політики в частині витрат незавершеного виробництва.

17. Елементи облікової політики в частині витрат незавершеного виробництва.

18. Варіанти оцінки залишків незавершеного виробництва та їх використання при формуванні облікової політики підприємства.

19. Періодичність інвентаризації залишків незавершеного виробництва як елемент облікової політики.

20. Розподіл загальновиробничих витрат і формування вартісної оцінки незавершеного виробництва.

21. Проблеми оцінки залишків незавершеного виробництва на дату балансу.

22. Оцінка залишків незавершеного виробництва: галузевий аспект.

23. Особливості формування залишків незавершеного виробництва при використанні різних методів обліку витрат та калькулювання собівартості.

24. Проблемні аспекти формування облікової політики в частині податкових різниць

25. Методичні підходи до аналізу податкового навантаження з метою формування облікової політики

26. Проблемні аспекти облікової політики з метою оподаткування сільськогосподарських товаровиробників

27. Проблемні аспекти облікової політики з метою оподаткування суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності

28. Взаємозв'язок ціноутворення та бухгалтерського обліку на підприємствах та їх вплив на формування облікової політики.

29. Проблеми обліку та розподілу загальновиробничих витрат на підприємствах.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Закон України «Про захист прав споживачів» від 12.05.91 № 1023-XII. URL: <http://www.dtkk.com.ua>
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 № 996-XIV. URL: <http://www.dtkk.com.ua>
3. Інструкція по застосуванню Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій: Затв. наказом Мінфіну України від 30.11.99 № 291. URL: <http://www.dtkk.com.ua>
4. Лист Міністерства фінансів України «Про облікову політику» від 21.12.2005 р. № 31-34000-10-5/27793. URL: <http://proaudit.com.ua/buh/oblikova/pro-oblikovu-politiku-list-ministerstva-finansiv-ukraini-vid-21-12-2005-r-n-31-34000-10-5-27793.html>
5. Лист Міністерства фінансів України від 08.08.2012 р. № 31-08410-07-10/19584 «Щодо деяких питань з бухгалтерського обліку». URL: http://taxlink.ua/ua/tax_explained/31-08410-07-10-19584-vid-08-08-2012/
6. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства: Наказ Міністерства фінансів України 27.06.2013р. № 635. URL: http://buhgalter911.com/Res/Zakoni/MetodRek/metod_uchet_polit.aspx
7. Методичні рекомендації щодо складання розпорядчого документа про облікову політику підприємства: Наказ Міністерства аграрної політики України від 17.12.2007 № 921. URL: <http://ua-info.biz/legal/basehw/ua-ememvt.htm>
8. Методичні рекомендації щодо облікової політики суб'єкта державного сектору, затверджені наказом Мінфіну України від 23.01.2015р. № 11. URL: <https://buhgalter.com.ua/zakonodavstvo/metod-recomendacii-buhobliku-subektiv-derjavного-sektoru/metodichni-rekomendatsiyi-shchodo-oblikovoyi-politiki/>
9. Методичні рекомендації з формування собівартості перевезень (робіт, послуг) на транспорті: Затв. наказом М-ва трансп. України від 05.02.01. № 65. URL: <http://www.dtkk.com.ua>
10. Наказ Міністерства фінансів України 07.02.2013 № 73 «Про національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». URL: http://vobu.ua/ukr/documents/item/nakazom-ministerstva-finansiv-ukrajini-07-02-2013-73?app_id=23
11. Національні положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1-34. URL: <http://vobu.ua/ukr/documents/accounting/item/natsionalni-polozhennya-standarti-buhgalterskogo-obliku>
12. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 – 32. URL: <https://buhgalter911.com/uk/normativnaya-baza/instr-plan-rah/standart-buhgalterskogo/>
13. Про погодження облікової політики підприємства: Наказ Міністерства аграрної політики України від 11.04.2007 року № 254. URL: <http://170820.minagro.web.hosting-test.net/page/?7084>
14. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон

України від 16.07.1999 р. № 996-XIV (зі змінами і доповненнями). URL: <http://www.ligazakon.net>.

15. Городянська Л. Наказ про облікову політику – основа організації обліково-аналітичної системи підприємства. Вісник ТНЕУ. – № 3. – 2007. – С. 140-146.

16. Облікова політика підприємства. [текст]: навч. посіб. / Ю. А. Верига, В. А. Кулик, Ю. О. Ночовна, С. Ю. Іванюк – К.: «Центр учбової літератури», 2015. – 312 с. URL: http://cul.com.ua/preview/obl_pol_pidpr.pdf

17. Облікова політика підприємства: навчальний посібник / [за ред. Гаврилюка В.М., Жука В.М., Михайлова М.Г.] – К.: Видавництво ТОВ «Юр-Агро-Веста», 2007. – 326с.

18. Облікова політика: Навчальний посібник / [В.М.Савченко, О.В.Пальчук, Л.В.Саловська та ін.]; за ред. Г.М.Давидова. – К.: Знання, 2010. – 479 с.

19. Облікова політика підприємства / Т.М. Сторожук. – Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2015. – 240 с. URL: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/409/1/367_IR.pdf

Допоміжна

1. Бешуля І. Сучасний стан нормативно-правового забезпечення формування облікової політики / І. Бешуля, Н. Піскунова, І. Петрова // Схід. – 2012. – № 1 (115). – С. 17-19.

2. Гордієнко Л. Облікова політика підприємства. ГоловБух. – 2005. – № 1-2 (310-311) – С. 21-22.

3. Єльнікова Ю.В. Методика відображення змін облікової політики та облікових оцінок у фінансовій звітності. URL: http://www.academy.sumy.ua/images/stories/graduate_docs/1300_st_04.pdf

4. Житний П.Є. Процес формування облікової інформації в управлінні. URL: http://archive.nbu.gov.ua/portal/Soc_gum/Vzhdtu_econ/2010_3_2/23.pdf

5. Зборовська Н.С. Облікова політика: проблеми формування та шляхи їх вирішення / Н.С. Зборовська // Держава та регіони. – 2006. – № 5 – С. 355-359.

6. Костенко О.М. Облікова політика як внутрішньогосподарський інструмент впливу на формування прибутковості підприємства. Економіка та держава. – 2009. – № 6 – С. 71-72.

7. Олійник Я.В. Методичні аспекти облікової політики підприємств. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vnulp/Management/2012_721/39.pdf

8. Прохар Н.В. Співвідношення організації бухгалтерського обліку та облікової політики. URL: http://www.rusnauka.com/NPM_2006/Economics/7_prohar%20n%20v.doc.htm

9. Пугіна Д.О. Ринкові передумови формування ефективної облікової політики підприємств. URL: http://www.confcontact.com/2008dec/8_topalov.php

10. Пушкар М.С. Теорія і практика формування облікової політики: монографія. – Тернопіль: Карт-бланш, 2010. – с.260

11. Слободяник Ю.Б. Організація облікової політики в Україні: проблеми

гармонізації. URL: http://www.uabs.edu.ua/images/stories/docs/K_BOA/slobodianik_018.pdf

12. Сторожук Т.М. Облікова політика підприємства: сутність та призначення. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvnudpsu/2009_3/2009_3_Storozuk.pdf

13. Хомин О.П. Облікова політика в контексті методологічного обґрунтування сутності дефініцій. URL: <https://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:z5gMCTSFVUJ:www.univer.km.ua/visnyk/1388.pdf>

14. Черній М.Я. Формування облікової політики підприємства на основі організаційно-технологічних особливостей діяльності. URL: http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/ptmbo/2012_2/43.pdf

15. Чижевська Л.В. Бухгалтерський облік як професійна діяльність: теорія, організація, прогноз розвитку: монографія. – Житомир: ЖДТУ, 2007. – 528 с.

16. Щирба М. Проблеми документального оформлення облікової політики підприємства та шляхи їх вирішення. Економічний аналіз: збірник кафедри економічного аналізу ТНЕУ. – Тернопіль, 2010. – № 5. – С. 380-383.

17. Щирба М.Т. Облікова політика в системі управлінського обліку: монографія. – Т.: ТНЕУ, 2011. – 338 с.

18. Яцишин С.Р. Облікова політика: формування та контроль за її дотриманням. URL: http://archive.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vlca_ekon/2011_36/107.pdf

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Освітній портал ТДАТУ <http://op.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=1022>
2. Наукова бібліотека ТДАТУ <http://www.tsatu.edu.ua/biblioteka/>
3. Методичний кабінет кафедри фінансів, обліку і оподаткування.
4. Internet:
 - www.rada.gov.ua Верховна Рада України
 - www.sts.gov.ua Державна податкова адміністрація України
 - www.kmu.gov.ua Кабінет Міністрів України
 - www.minfin.gov.ua Міністерство фінансів України
 - www.bank.gov.ua Національний банк України
 - <https://i.factor.ua/> Інтелектуальна бухгалтерська система знань Видавничий дім «Фактор»
 - <https://buhgalter.com.ua/> Інформаційний портал для бухгалтерів
 - www.ufraa.org Федерація професійних бухгалтерів та аудиторів України